

04

තාක්ෂණික ක්ෂේත්‍රය - ව්‍යාපාර කටයුතු

උචිත සැපයුම්කරුවන් ඇසුරින් සපුරා ගත හැකි වුවමනා

මෙම පරිච්ඡේදය අධ්‍යයනය කිරීමෙන් ඔබට,

- අවශ්‍යතා හා වුවමනා සංසන්දනය කිරීමට
- අවශ්‍යතා හා වුවමනා ඉටු කර ගැනීමට අවශ්‍ය භාණ්ඩ හා සේවා තෝරා ගැනීමට
- භාණ්ඩ හා සේවා සපයන සැපයුම්කරුවන් පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීමට හැකියාවක් ලැබෙනු ඇත.

මානව සමාජයේ මුල් ම යුගයේ ජීවත් වූ මිනිස්සු ඉතා සරල ජීවන රටාවක් අනුව ජීවත් වූහ. ඔවුන්ගේ දිවි පැවැත්මට අවශ්‍ය දෑ සියල්ල ම අවට පරිසරයෙන් සපයා ගන්නා ලදී. ගස්වල කොළ, ගෙඩි, නෙළා ගැනීමෙන්, අල වර්ග හාරා ගැනීමෙන්, සතුන් දඩයම් කිරීමෙන්, ආහාර සපයා ගන්නා ලදී. කොළ අතු, සතුන්ගේ සම් යනාදිය ඇඳුම් ලෙස යොදා ගැනීමත් වාසස්ථාන ලෙස ගස්බෙහ, ගල්ගුහා සකස් කර ගැනීමත් තුළින් එදිනෙදා ජීවත් වීමට අවශ්‍ය දෑ ඔවුනොවුන් විසින් ම සකසා ගනු ලැබී ය. වෙනත් කෙනකුගෙන් තමන්ගේ යැපීමට අවශ්‍ය දෑ ලබා නොගත් මේ වකවානුව ස්වයංපෝෂිත යුගයක් ලෙස හැඳින්වේ. ඉන් පසු ව එකිනෙක පුද්ගලයන් තමන් නිෂ්පාදනය කරනු ලැබූ අතිරික්ත භාණ්ඩ වෙනත් අයගේ නිෂ්පාදන අතිරික්තය සමඟ හුවමාරු කර ගැනීම හෙවත් භාණ්ඩ හුවමාරුව මගින් අවශ්‍යතා හා වුවමනා සපුරා ගැනීම සිදු විය.

සමාජයේ ඊළඟ වෙනස්වීම වූයේ ආද්‍යම් මාර්ගයක් ලෙස ලාභ උපයා ගැනීමේ අපේක්ෂාවෙන් වෙළෙඳපොළ සඳහා ම භාණ්ඩ හා සේවා නිෂ්පාදනය කිරීම ආරම්භ වීම යි. අද වන විට සෑම කෙනකු ම වෙළෙඳපොළෙන් තමන්ට අවශ්‍ය කරන බොහෝ දෑ මිල දී ගන්නා තත්ත්වයට සමාජය වෙනස් වී ඇත.

නොමිලේ බෙදා හැරීම සඳහා ය.

අවශ්‍යතා

ජීවත් වීම සඳහා යම් පුද්ගලයකු අනිවාර්යයෙන් ම ඉටු කර ගත යුතු දෑ හැඳින්වෙන්නේ අවශ්‍යතා ලෙස යි. අපේ දිවි පැවැත්මට නැති ව ම බැරි අවශ්‍යතා කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

- ආහාරපාන
- වාසස්ථාන
- ඇඳුම් පැලඳුම්
- ආරක්ෂාව
- සෞඛ්‍යය
- අධ්‍යාපනය
- සන්නිවේදනය
- ප්‍රවාහනය

වුවමනා

එදිනෙදා අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීමේ දී එක් එක් පුද්ගලයාගේ වුවමනා එකිනෙකට වෙනස් වේ. ආහාර අවශ්‍යතාව සපුරා ගැනීම සඳහා කෙනකුට බත් වුවමනා වන අතර තවත් කෙනකුට කඩල වුවමනා කරයි.

මේ ආකාරයට අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීමට යොදා ගනු ලබන විවිධ ආකාර හෙවත් විවිධ ස්වරූප වුවමනා ලෙස හැඳින්වේ. අවශ්‍යතා මෙන් නොව වුවමනා පුද්ගලයාගෙන් පුද්ගලයාට විවිධ වේ.

අවශ්‍යතා හා ඒවාට ගැළපෙන වුවමනා පහත සඳහන් වගුවෙන් හඳුනාගත හැකි ය.

අවශ්‍යතා	වුවමනා
1. ආහාර පාන	බත්, කඩල, කවිපි, තෝසෙ, පලතුරු, කිරි, ජලය
2. වාසස්ථාන	නිවාස, කුඩාරම්, මන්දිර, මාලිගා
3. ඇඳුම් පැලඳුම්	සරොම්, කමිස, සාරි, කලිසම්, පාවහන්
4. ආරක්ෂාව	දෙමාපිය රැකවරණය, පොලිසිය, හමුදාව, ආරක්ෂක හිස් වැසුම්,කුඩ
5. සෞඛ්‍යය	රජයේ රෝහල්, බෙහෙත්, වෛද්‍යවරුන්, පෞද්ගලික රෝහල්
6. අධ්‍යාපනය	පාසල්, පොත්-පත්, පුස්තකාල, පුවත්-පත්, අන්තර්ජාලය
7. සන්නිවේදනය	ලිපිය, දුරකථනය, පුවත්-පත්, ටෙලෙක්ස්, අන්තර්ජාලය
8. ප්‍රවාහනය	බයිසිකල, බස්, වෑන්, දුම්රිය, නැව්

නොමිලේ බෙදා හැරීම සඳහා ය.

අවශ්‍යතා හා වුවමනා සැසඳීම

අවශ්‍යතා	වුවමනා
1. අවශ්‍යතා සෑම කෙනකුට ම පොදු ය. උද්‍යෝග- : ආහාර, සෑම කෙනකුට ම අත්‍යවශ්‍ය වේ. 2. අවශ්‍යතා සීමිත යි. ජීවත් වීම සඳහා සපුරා ගත යුතු වන්නේ සීමිත අවශ්‍යතා ප්‍රමාණයකි.	1. වුවමනා පුද්ගලයාගෙන් පුද්ගලයාට විවිධ වේ. උද්‍යෝග :- ආහාර අවශ්‍යතාව සඳහා බත්, කඩල, ඉඳි ආපේප, තෝසෙ රොටි වැනි තවත් විවිධ දෑ පරිභෝජනය කෙරේ. 2. වුවමනා අසීමිත යි. පුද්ගලයකු ඉටු කර ගැනීමට උත්සාහ කරන වුවමනාවල සීමාවක් නොමැත.

ක්‍රියාකාරකම 4.1

(i) පහත දැක්වෙන වගුව ඔබේ අභ්‍යාස පොතේ පිටපත් කරගෙන එහි B තීරයේ දැක්වෙන වුවමනාවලට ගැලපෙන අවශ්‍යතා A තීරයේ හිස්තැන්වල ලියන්න.

A තීරය	B තීරය
ආහාර පාන	කෝපි, පලතුරු බීම, ඉඳි ආපේප
	ගවුම්, කම්සය, බැනියම්, සපත්තු
	මුරකරු, දෙමාපිය ආදරය
	හෙදිය, වෛද්‍ය උපකරණ, ශල්‍යකර්ම
	කරත්තය, ගුවන් යානා, ලොරි රථය

(ii). ඔබ ගමනක් යන එන අතර මඟ දී ඔබට මුණ ගැසෙන අයගේ ඇඳුම් පැලඳුම් පුද්ගලයාගෙන් පුද්ගලයාට විවිධ බව නිරීක්ෂණය කර හඳුනා ගන්න. ඇඳුම් පැලඳුම් අවශ්‍යතාව සඳහා ගැලපෙන වුවමනාවන් දහයක ලේඛනයක් සකස් කරන්න.

භාණ්ඩ හා සේවා

අවශ්‍යතා නිසා ඇති වන මිනිසාගේ චුළුමනාවන් ඉටු කර ගැනීමට විවිධ දෑ පරිහරණය කරයි. ඒවා භාණ්ඩ සහ සේවා ලෙස ප්‍රධාන කොටස් දෙකකට වෙන් කෙරේ.

ක්‍රියාකාරකම 4.2

ඔබ සහ ඔබගේ පවුලේ සෞඛ්‍ය සාමාජිකයන් ඵදිනෙදා පරිහරණය කරන දෑ හැකි පමණ ලැයිස්තු ගත කරන්න.

භාණ්ඩ

ඉහත දැක්වෙන ආකාරයට ඔබ සකස් කළ ලැයිස්තුවේ තිබිය හැකි අවශ්‍යතා හා චුළුමනා ඉටු කර ගැනීමට යොදා ගැනෙන කුට්ටිය, බුරුසුව, පොත් පත්, පෑන්, පැන්සල් වැනි ද්‍රව්‍යමය දෑ භාණ්ඩ ලෙස හැඳින්වේ. ඒවා ස්පර්ශ කළ හැකි යි. රූස් කිරීම හෙවත් ගබඩා කිරීම කළ හැකි යි. පහත පින්තූරයේ දැක්වෙන්නේ මෙවැනි තවත් භාණ්ඩ කිහිපයකි.

පුටුව

බෑගය

සපත්තු ජෝඩුව

ඔරලෝසුව

බෝතලය

අල්මාරිය

සේවා

අවශ්‍යතා හා චුළුමනා සපුරා ගැනීමට යොදා ගනු ලබන භෞතික පැවැත්මක් නොමැති අද්‍රව්‍යමය දෑ සේවා ලෙස හැඳින්වේ. සේවාවල දැකිය හැකි ප්‍රධාන ලක්ෂණ දෙකක් වනුයේ, ස්පර්ශ කිරීමත් ගබඩා කිරීමත් කළ නොහැකි වීම ය. සේවා සපයන පුද්ගලයා අනුව සේවාවේ ගුණාත්මක බව විවිධ වේ. දෛනික ව අවශ්‍යතා හා චුළුමනා ඉටු කර ගැනීමට යොදා ගන්නා සේවා සපයන අවස්ථා කිහිපයක් පහත රූප සටහනේ දැක්වේ.

නොමිලේ බෙදා හැරීම සඳහා ය.

ගුරු සේවය

වෛද්‍ය සේවය

ප්‍රවාහන සේවය

සාත්තු සේවය

සන්නිවේදන සේවා

බැංකු කටයුතු

ක්‍රියාකාරකම 4.3

හය වැනි ශ්‍රේණියේ සිසුන් පිරිසක් එක් වී, ඔවුනොවුන්ගේ පවුල්වල, අවශ්‍යතා හා වුවමනා ඉටු කර ගැනීමට යොදාගත් භාණ්ඩ හා සේවා ඇතුළත් කර පිළියෙල කළ වගුවකින් උපුටා ගත් කොටසක් පහත දැක්වේ.

භාණ්ඩ	සේවා
පොත	ගුරු සේවය
පැන	හෙද සේවය
බැගය	

මෙම වගුව ඔබේ අභ්‍යාස පොතේ පිටපත් කරගෙන තවත් භාණ්ඩ හා සේවා දහය බැගින් එහි ලියන්න.

වැය කරන මුදලට සුදුසු ම දේ තෝරමු

අවශ්‍යතා ඉටු කර ගැනීමට උත්සාහ කිරීමේ දී විවිධ වුවමනාවන් ඇති වේ. එක ම අවශ්‍යතාව ඉටු කර ගත හැකි විවිධ නිපැයුම් වෙළෙඳපොළේ බහුල ය. ඒවායින් යමක් මිල දී ගැනීමේ දී බුද්ධිමත් ව සිතා මතා කටයුතු නොකළහොත් අප වැය කළ මුදල් අපතේ යා හැකි ය. යමක් මිල දී ගැනීමේ දී සලකා බැලිය යුතු කරුණු කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

නොමිලේ බෙදා හැරීම සඳහා ය.

- * මිල දී ගන්නා නිෂ්පාදිතයේ අවශ්‍යතාව
- * මිල දී ගන්නා ස්ථානය
- * ආදායමින් වැය කළ හැකි මුදල
- * වෙළෙඳපොළේ පවතින තරගකාරී මිල ගණන්
- * භාණ්ඩයේ හෝ සේවාවේ ගුණාත්මක බව
- * මෝස්තරය/ මාදිලිය
- * නිෂ්පාදනය කළ රට/ ආයතනය
- * වෙළෙඳ නාමය හෙවත් සන්නම් නාමය
- * නිෂ්පාදිත දිනය, කල් ඉකුත් වන දිනය
- * ලබා ඇති ප්‍රමිති සහතික
- * වගකීම් සහතිකය
- * බාහිර පෙනුම හෙවත් නිමාව

ක්‍රියාකාරකම 4.4

- (i). ඔබේ පන්ති කාමරයේ ඇති භාණ්ඩ දහයක ලැයිස්තුවක් සකස් කරන්න.
- (ii). ඔබට හා ඔබේ පවුලේ සාමාජිකයන්ට අවශ්‍ය වන සේවා දහයක් ලියන්න.
- (iii). ඔබට පහත සඳහන් භාණ්ඩ මිල දී ගැනීමට අවශ්‍ය ව ඇතැයි සිතන්න. ඒවා මිල දී ගැනීමට පෙර කවර සාධක සලකා බැලිය යුතු දැයි වැඩිහිටියන් සමඟ සාකච්ඡා කර ලියන්න.
 - * පාසල් පොත් බැගයක්
 - * අභ්‍යාස පොතක්
 - * විස්කෝතු පෙට්ටියක්

ජන ජීවිතය පහසු කරන ප්‍රාදේශීය සැපයුම්කරුවන්

අපගේ දෛනික අවශ්‍යතා හා චූළමනා සපුරා ගැනීමට අවශ්‍ය වන භාණ්ඩ හා සේවා වැඩි ප්‍රමාණයක් මිල දී ගනු ලබන්නේ වෙළෙඳපොළෙනි. වෙළෙඳපොළ එක් ස්ථානයක පමණක් නොව විශාල ප්‍රදේශයක පැතිර පවතී. ආසන්න ප්‍රදේශය පුරා පැතිර තිබෙන සියලු ම වෙළෙඳපොළවල් ගත් විට එය ප්‍රාදේශීය වෙළෙඳපොළ යි. ප්‍රාදේශීය සැපයුම්කරුවන්ගෙන් මෙම වෙළෙඳපොළ නිර්මාණය වේ.

නොමිලේ බෙදා හැරීම සඳහා ය.

ඒ ඒ ප්‍රදේශවල ජීවත් වන පුද්ගලයන්ට අවැසි පරිදි තෝරා ගැනීමට විවිධ භාණ්ඩ හා සේවා සැපයීමට අදාළ ව කෙරෙන කටයුතු, ව්‍යාපාර කටයුතු ලෙස හැඳින්වේ. වෙළෙඳපොළ ප්‍රාදේශීය ව පමණක් නොව ජාතික මට්ටමින් මෙන් ම අන්තර්ජාතික මට්ටමින් ද ව්‍යාප්ත ව තිබේ.

භාණ්ඩ හා සේවා සැපයීමේ නිරත විවිධ පුද්ගලයන්

පුද්ගලයන්ගේ දක්ෂතා, හැකියාවන්, වෘත්තීය පුහුණුව හා කැමැත්ත අනුව තම ධනය හා ශ්‍රමය කැප කර විවිධ ව්‍යාපාර කටයුතුවල නිරත වන පුද්ගලයන් සෑම ප්‍රදේශයක ම දැකිය හැකි ය. ඔවුහු මහජනයා සමඟ ඉතා සමීප ව කටයුතු කරති. එවැනි පුද්ගලයන් කිහිප දෙනෙකු පහත රූප සටහනේ දැක්වේ.

වෙළෙන්දා

රියදුරා

සපත්තු මහත්තා

කරණවෑමියා

භාණ්ඩ හා සේවා සපයන විවිධ ආයතන

වර්තමාන වෙළෙඳපොළ ගැණුම්කරුවෝ විශාල පිරිසක් සිටිති. ඔවුහු රුචිකත්වය, ආදායම, වයස් මට්ටම, ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවය, ජන වර්ගය වැනි ලක්ෂණවලින් විවිධ වෙති. වෙළෙඳපොළ පවතින මේ තත්ත්වය නිසා පෞද්ගලික මෙන් ම රජයේ ආයතන සහ විවිධ සංවිධාන රාශියක් ජනතාවට අවශ්‍ය භාණ්ඩ හා සේවා සැපයීමට ඉදිරිපත් වී සිටියි. එවැනි ආයතන කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

නොමිලේ බෙදා හැරීම සඳහා ය.

සමුපකාරය

පාසල

රෝහල

පොලිසිය

බැංකුව

සුපිරි වෙළෙඳසැල

සැපයුම්කරුවන් වන ප්‍රාදේශීය සංවිධාන

අපගේ වුවමනා සපුරාලීම සඳහා විවිධ ආයතන සහ සංවිධාන භාණ්ඩ හා සේවා සපයයි. තනි පුද්ගලයන් වශයෙන් කටයුතු කරනවාට වඩා කණ්ඩායමක් ලෙස සංවිධානය වීමෙන් භාණ්ඩ හා සේවා සැපයීම පහසුවෙන් හා හොඳින් කළ හැකි ය. මෙසේ පුද්ගල කණ්ඩායම් ලෙස සංවිධානය වී සැපයීම් කටයුතු කරන්නේ ආයතන හෝ සංවිධාන යි. ආයතන වශයෙන් ක්‍රියාත්මක වීමේ දී යම් සංවිධානයක් නීතිමය රාමුවක් තුළ කටයුතු කළ යුතු ය. සියලු ම ආයතන සංවිධානයන් වන අතර සමහර සංවිධාන ආයතන ගණයට නොවැටෙන බව ද මෙහි දී සඳහන් කළ යුතු ය.

ප්‍රාදේශීය සැපයුම්කරුවන්ගේ වැදගත්කම

ප්‍රදේශීය සැපයුම්කරුවන් විසින් විවිධ භාණ්ඩ හා සේවා වෙළෙඳපොළට ඉදිරිපත් කිරීම නිසා අපගේ විවිධ වුවමනාවන් සපුරා ගැනීමට අවශ්‍ය දෑ වෙළෙඳපොළෙන් මිල දී ගත හැකි වේ. එමෙන් ම භාණ්ඩ හා සේවා සැපයීමට සම්බන්ධවන්නන් වැඩි වීමෙන් වෙළෙඳපොළ තරගකාරීත්වය වැඩි වේ. සැපයුම්කරුවන් වැඩි වෙන විට පාරිභෝගික ජනතාවට ගුණාත්මක බවින් උසස් භාණ්ඩ හා සේවා සාධාරණ මිලකට තෝරා ගැනීමට ලැබෙන ඉඩකඩ ද වැඩි වේ.

ප්‍රාදේශීය සැපයුම්කරුවන් වැඩිවීමෙන් ඇති වන වාසිදායක තත්ත්වයන් කිහිපයක් පහත සඳහන් වේ.

- භාණ්ඩ හා සේවාවල මිල පහළ යාම
- උසස් ගුණාත්මක භාණ්ඩ හා සේවා බහුල වීම
- තෝරා ගැනීමේ අවස්ථා වැඩි වීම
- ප්‍රදේශය දියුණු වීම
- ජීවන මට්ටම ඉහළ යාම
- ප්‍රදේශය තුළ ජනිත වන රැකියා අවස්ථා වැඩි වීම

නොමිලේ බෙදා හැරීම සඳහා ය.

ලාභ අරමුණක් ඇති හා ලාභ අරමුණක් නොමැති ව්‍යාපාර කටයුතු

අපට ජීවත් වීමට අවශ්‍ය විවිධ භාණ්ඩ හා සේවා සැපයීමේ නිරත පුද්ගලයන්, ආයතන හා සංවිධාන විශාල ගණනක් වෙළෙඳපොළ කටයුතු හසුරුවයි. මේ ආයතන බොහොමයක් සිය ව්‍යාපාර කටයුතුවලින් අපේක්ෂා කරනුයේ ලාභ ලැබීම යි. ලාභ ඉපයීමේ අරමුණු ඇති ව පවත්වාගෙන යන එවැනි ආයතන කීපයක් පහත දැක්වේ.

* සිල්ලර වෙළෙඳසැල්	* රූපලාවන්‍ය ආයතන
* පෞද්ගලික රෝහල්	* වාණිජ බැංකු
* ඉන්ධන පිරවුම්හල්	* පෞද්ගලික අධ්‍යාපන ආයතන
* සුපිරි වෙළෙඳසැල්	* පෞද්ගලික පාසල්
* ආපනශාලා	* සංචාරක හෝටල්

දෛනික ජන ජීවිතය පවත්වාගෙන යාමට අවශ්‍ය වන භාණ්ඩ හා සේවා සැපයීමේ නිරත රජයේ ආයතන පවත්වාගෙන යාමට මුදල් ලබා දෙන්නේ රජය යි. ගම් මට්ටමින් හෝ නාගරික බල ප්‍රදේශවල හෝ ජීවත් වන ජනතාව සාමූහික ව එකතු වී ඔවුන්ගේ සුඛ සාධනය වෙනුවෙන් පිහිටුවා ගත් සමිති සංවිධාන ද ඒ ඒ ප්‍රදේශ තුළ භාණ්ඩ හා සේවා සැපයීමේ නිරත ව සිටියි. මේ ආයතන හා සංවිධාන මෙහෙයවන ව්‍යාපාර කටයුතු ලාභ ලැබීමේ අරමුණකින් තොර ව පවත්වාගෙන යයි. ප්‍රදේශයේ ජනතාවට මේ ආයතන විශාල සේවයක් ඉටු කරයි.

පහත දැක්වෙන්නේ එවැනි ආයතන කිහිපයකි.

* රජයේ රෝහල්	* පුස්තකාල ආයතන
* රජයේ පාසල්	* සමුපාකාර සමිති
* අධිකරණ ආයතන	* මරණාධාර සමිති
* ශ්‍රී ලංකා පොලිසිය	* ක්‍රීඩා සමිති
* ත්‍රිවිධ හමුදාව	* නිදහස් ආයුර්වේද බෙහෙත් ශාලා

ක්‍රියාකාරකම 4.5

ඔබ ජීවත් වන ප්‍රදේශයේ ඇති ලාභ ඉපයීමේ අරමුණක් නොමැති ව පවත්වාගෙන යනු ලබන තවත් ආයතන හා සංවිධාන පිළිබඳ තොරතුරු ගොනුවක් සාදන්න. ඒ සඳහා ඔබේ වැඩිහිටියන්ගෙන් උපකාර ලබා ගන්න.

මුදල් වර්ධනයට සොයාගැනීමේ නිසි ඉපයීම් මාර්ග

මෙම පරිච්ඡේදය අධ්‍යයනය කිරීමෙන් ඔබට,

- දෛනික ඉතිරිකිරීම් සඳහා යොමු වීමට
- ඉපයීම් සඳහා මුදල් යෙදවීමට හැකි මාර්ග සෙවීමට
- ඉපයීම් සඳහා මුදල් යෙදවීමට

හැකියාවක් ලැබෙනු ඇත.

පවුල සමාජයේ ඇති කුඩා ම සංවිධානගත ඒකකය යි. අම්මා, තාත්තා දරුවන් සහ ආච්චි, සීයා වැනි වැඩිහිටියන් පවුලේ සාමාජිකයන් ය. පවුලේ සාමාජිකයන්ගේ යැපීමට අවශ්‍ය ආදායම් ඉපයීම පියා, මව ඇතුළු වැඩිහිටි සාමාජිකයන් රැකියාවක නිරත වීම මගින් සිදු වෙයි. රැකියාවෙන් ලබන ආදායමට අමතර ව වෙනත් අමතර ඉපයීම් මාර්ගයකට යොමු වීමට වැඩි දෙනෙක් උත්සාහ කරති.

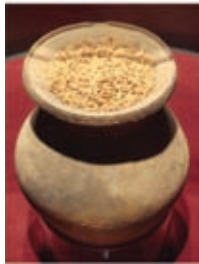
පවුලේ ආදායම සම්පූර්ණයෙන් ම ඵදිනෙදා අවශ්‍යතා හා වුවමනා සපුරා ගැනීමට වැය කිරීම බුද්ධිමත් කටයුත්තක් නොවේ. බලාපොරොත්තු නොවන ආකාරයේ හදිසි කරදර, විපත් ඕනෑ ම කෙනකුට සිදු විය හැකි ය. එවැනි අවස්ථාවලට මුහුණ දීමට සෑම කෙනකු ම තම ආදායමින් කොටසක් ඉතිරි කිරීමට උත්සාහ කළ යුතු ය. එම ඉතිරි කිරීම් යම් ඉපයීම් මාර්ගයක යෙදවීමටත් එමඟින් අවස්ථාව උදා වේ.

දෛනික ඉතිරිකිරීම්

පාසල් ශිෂ්‍යයකු වන ඔබට ද උත්සාහ කළහොත් දිනපතා ම යම් කිසි මුදලක් ඉතිරි කිරීම අපහසු නොවේ. අධ්‍යාපන කටයුතුවල දී මෙන්ම ගමන්-බිමන් යාමේ දී ද දෙමවුපියන්ගෙන් ලැබෙන මුදල් අරපිරිමැස්මෙන් වියදම් කිරීමෙන් ඉතිරි කිරීමට යොමු විය හැකි යි. පොඩි මුදලකින් ඔබට ඉතිරි කිරීම ආරම්භ කළ හැකි ය. එයින් මානසික සතුටක් ද ලැබෙනු ඇත. නිවසක ඵදිනෙදා වැඩ කටයුතු පවුලේ සාමාජිකයන්ගේ ශ්‍රමය හා කාලය කැප කොට සාමූහික ව එකතු වී සිදු කර ගත හොත් සැලකිය යුතු මුදලක් පවුල තුළ ඉතුරු වේ.

නොමිලේ බෙදා හැරීම සඳහා ය.

නිදසුනක් ලෙස නිවසේ මිදුල අලංකාර කිරීම කම්කරුවකුට කුලියක් ගෙවා කරගන්නවා වෙනුවට පවුලේ සාමාජිකයන් එකතු වී කර ගැනීම දැක්විය හැකි ය. ඔබට මෙන් ම පවුලේ අනෙකුත් සාමාජිකයන්ට ද ඉතිරි කිරීම සඳහා යොමු විය හැකි ආකාරය පිළිබඳ ව මෙයින් අවබෝධයක් ලැබෙනු ඇත.

මිටි සහල් මුට්ටිය

කැටය

ඉතිරි කිරීමේ තැන්පත

පැරණි සමාජයේ මෙන් ම වර්තමානයේ ද පිළිගැනීම වන්නේ ඉතිරි කිරීම ඉතා හොඳ පුරුද්දක් බව යි. ඉතිරි කළ හැක්කේ ඉහළ ආදායම් ලබන්නන්ට බවත් අඩු ආදායම් ලාභීන්ට ඉතිරි කළ නොහැකි බවත් සිතීම වැරදි මතයකි. කුඩා අවධියේ සිට ම කුමානුකූල ව ඉතිරි කිරීමට යොමු වීමෙන් කවර තරාතිරමක පුද්ගලයකුට වුව ද එම පුරුද්ද ජීවිත කාලය පුරා ම පහසුවෙන් පවත්වාගෙන යා හැකි යි.

ඉතිරි කිරීමට මඟ පෙන්වන මිටි සහල් මුට්ටිය

ඉතිරි කළ යුත්තේ ටිකෙන් ටික බවට අතීත ශ්‍රී ලාංකික ජන සමාජයේ ගෘහණියන්ගේ මුළුතැන්ගෙයි තිබුණු මිටි සහල් මුට්ටිය කදිම ආදර්ශයක් සපයයි. සෑම වේලකට ම වෙන් කර ගත් සහල් ප්‍රමාණයෙන් මිටක් බැගින් අයින් කර තැබීමට යොදාගත් මුට්ටිය මිටි සහල් මුට්ටිය යි. දවසින් දවස පිරෙන මේ මුට්ටිය හදිසි අවස්ථාවක දී හෝ ගෙදර සහල් නැති අවස්ථාවක දී හෝ ප්‍රයෝජනයට ගැනෙයි. මේ ආකාරයට කෙනෙකු ලබන ආදායමින් සුළු මුදලක් හෝ නොකඩවා ම ඉතිරි කිරීමට පුරුදු වුවහොත් සැලකිය යුතු මුදලක් පහසුවෙන් ම ඉතිරි කර ගත හැකි වේ.

නොමිලේ බෙදා හැරීම සඳහා ය.

කාසි කැටය පිරෙයි සිතට සතුට රටට සවිය ගෙනෙයි

ලොකු කුඩා හේදයකින් තොර ව බොහෝ පුද්ගලයෝ කාසි කැට එකතු කිරීමට රුචිකත්වයක් දක්වති. ගොම මැටි ගෑ අපේ පැරණි නිවෙස්වල වැඩිපුර නෙත නොගැටෙන මුල්ලක වල දැමූ කැටයක කාසි එකතු කිරීමේ පුරුද්දක් තිබුණි. අද බැංකු මෙන් ම වෙනත් මූල්‍ය ආයතන ද දරුවන්ගේ ඉතිරි කිරීමේ පුරුද්ද වැඩි කිරීමට කාසි එකතු කරන කැට විවිධ අවස්ථාවල දී තෑගි ලෙස ලබා දෙයි. ඔබටත් එවැනි කැටයක පහසුවෙන් කාසි එකතු කළ හැකි ය. දවසින් දවස මේ කැටය පිරෙන විට ඔබේ සිතට ලොකු සතුටක් දැනේවි. ඒ මුදල් ඔබේ බැංකු ගිණුමක තැන්පත් කිරීමෙන් ලොකු මුදලක් ඉතිරි කර ගත හැකි ය. බැංකුවලට ගලාගෙන එන එම මුදල් අපේ රටේ සංවර්ධනයට ආයෝජනය කිරීමෙන් රටේ දියුණුවට උරදෙන කොටස්කරුවකු වෙන්නත් ඔබට පුළුවන්.

සැලකිය යුතු ය.

කැටවල එකතු කරන මාරු කාසි ඉතා ඉක්මණින් බැංකුවල තැන්පත් කිරීම අපගේ වගකීමකි. දිගුකාලයක් කැටවල කාසි තිබීමෙන් අපේ රටේ ගනු-දෙනු කිරීමට මාරු කාසිවල හිඟයක් ඇති විය හැකි යි. නැවත කාසි නිපදවීමට විශාල මුදලක් වැය වෙන බව ඔබ දන්නවා ද ?

නාස්තිය පිටු දකිමු - ඉතිරි කිරීමට උදව් වෙමු

අනවශ්‍ය විදුලි පහන් නිවා දමමු

ජලය අපතේ නොයවමු

එකවර රෙදි මදිමු

සුදනම් වී වෙළඳපොළට යමු

ඉහත දක්වෙන පින්තූර පෙළ හොඳින් නිරීක්ෂණය කරන්න. නිවසක එදිනෙදා වියදම සැලකිය යුතු තරම් මට්ටමකින් අඩු කර ගැනීමට ඉතා පහසුවෙන් කළ හැකි කාර්යයන් කිහිපයක් එහි දැක්වේ. නිවසේ සෑම සාමාජිකයකු ම ක්‍රියාකාරී ව මේ සඳහා දායක විය යුතු ය.

නොමිලේ බෙදා හැරීම සඳහා ය.

නිවසේ දෛනික කටයුතුවල දී නොසැලකිල්ලෙන් කටයුතු කිරීම හේතුවෙන් අපතේ යන සම්පත් ප්‍රමාණය ඉතා අධික ය. සම්පත් අපතේ යාම මගින් සිදු වන්නේ මුදල් නාස්තියකි. අනවශ්‍ය වියදම් කපා හැර සම්පත් අරපිරිමැස්මෙන් යුතුව භාවිත කිරීම මගින් නිවසේ වියදම් අඩු කොට එමගින් මුදල් ඉතිරි කර ගත හැකි ය.

ඒ සඳහා පහසුවෙන් කළ හැකි කාර්යයන් කිහිපයක් මෙසේ ය.

- * දිවා සහ රාත්‍රී කාලයේ දී අනවශ්‍ය ලෙස දල්වා ඇති විදුලි පහන් නිවා දැමීම
- * විදුලි ස්ත්‍රික්කය භාවිත කිරීමේ දී වැඩි රෙදි ප්‍රමාණයක් එක වර මැද ගැනීම
- * නිවසේ ජල කරාමවලින් කාන්දු වී අපතේ යන ජල ප්‍රමාණය වළක්වා ගැනීම
- * වෙළෙඳපොළට යාමට පෙර මිල දී ගැනීමට අවශ්‍ය ම භාණ්ඩ ලැයිස්තුවක් සකස් කර ගැනීම
- * වෙළෙඳපොළෙන් භාණ්ඩ මිල දී ගැනීමේ දී අවශ්‍ය ම දේවල් පමණක් මිල දී ගැනීම
- * අවශ්‍ය ප්‍රමාණයට පමණක් ආහාර පිස ගැනීම
- * අනවශ්‍ය පරිදි වැඩි වාර ගණනක් හා වැඩි වේලාවක් ශීතකරණය විවෘත නොකිරීම
- * එළවළු හා පලතුරු අපතේ යාම වළක්වා ගැනීම සඳහා කැපීමේ දී මුවහත් හා සුදුසු උපකරණ භාවිත කිරීම
- * බෝතල්, ඇසුරුම් බැග්, වැනි දෑ නැවත නැවත වැඩි වාර ගණනක් පාවිච්චි කිරීම
- * අභ්‍යාස පොත්, පෑන්, පාට කුරු, පැන්සල් වැනි පාසල් උපකරණ නාස්ති නොකර නිසි ලෙස පරිහරණය කිරීම

ක්‍රියාකාරකම 4.5

ඔබගේ නිවසේ අනවශ්‍ය වියදම් අඩු කර ඉතිරි කිරීම සඳහා යොමු වීමට ඔබට සහ පවුලේ අනෙකුත් අයට ගත හැකි ක්‍රියාමාර්ග ලැයිස්තුවක් සකස් කරන්න.

උපයමු - සතුටු වෙමු - දියුණු වෙමු

පොළී ආදායමක් හෝ ලාභයක් ඉපයීමේ අරමුණින් මුදල් යෙදවිය හැකි මාර්ග ගණනාවක් තිබේ. ඒ සඳහා ඔබට කළ හැකි පහසු ම මාර්ගය ඉතිරි කිරීමේ ගිණුමක මුදල් තැන්පත් කර පොළිය උපයා ගැනීම යි. නිර්මාණශීලී හැකියාවන් ඇති අය සරුගල්, වෙසක් පහන් කුඩු, සුබ පැතුම් පත් වැනි දෑ නිපදවා අලෙවි කර මුදල් උපයයි.

පවුලේ සාමාජිකයන්ට ද මේ ආකාරයට මුදල් ඉපයිය හැකි මාර්ග රාශියකි. නිවසේ වැඩිහිටියන්ගේ මුදල් හා ශ්‍රමය කැප කර කුඩා සිල්ලර වෙළඳසැලක් කරගෙන යාම එවැනි එක් මාර්ගයකි. පහසුවෙන් කරගෙන යා හැකි තවත් ඉපයීම් මාර්ග කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

විසිතුරු පත්‍රික ශාක වගාව

විසිතුරු ආභරණ සෑදීම

ගෙවතු වගාව

බිම් මල් වගා කිරීම

පාපිසි, කොට්ටා උර මැසීම

විවේක කාලය ස්වයං රැකියාවන් සඳහා කැප කරමු

රැකියාවක නිරත වන කෙනකුට ලැබෙන විවේක කාලය තුළ විවිධ ස්වයං රැකියා කිරීම මගින් අමතර ආදායමක් උපයා ගත හැකි ය.

නොමිලේ බෙදා හැරීම සඳහා ය.

තමන්ගේ ම ශ්‍රමයෙන් පවත්වාගෙන යනු ලබන මෙවැනි ස්වයං රැකියා කටයුතුවල නිරත වීමෙන් අමතර ආදායමක් ලබා ගත හැකි වන අතර පුද්ගලයකුට එමගින් විවිධ ප්‍රතිලාභ ලැබිය හැකි ය.

- විවේකය අර්ථවත් ලෙස ගත කිරීම
- මානසික සතුටක් ලැබීම
- පුද්ගල දක්ෂතා වර්ධනය වීම
- වෘත්තීය පුහුණුවක් ලැබීමට අවස්ථා සැලසීම
- සමාජ සම්බන්ධතා වර්ධනය වීම
- සමාජ පිළිගැනීම හා කීර්තිනාමය වර්ධනය වීම
- පවුලේ සාමාජිකයන් අතර සහයෝගය වර්ධනය වීම
- ව්‍යාපාරික ක්ෂේත්‍රයේ ඉදිරියට යාමට අවස්ථාවක් ලැබීම

මූල්‍ය ආයතනයක තැන්පතු ආරම්භ කිරීම

බැංකු සහ වෙනත් මූල්‍ය ආයතනවල මුදල් ඉතිරි කිරීමෙන් ද පුද්ගලයකුට අමතර ආදායමක් ඉපයීමට හැකි වේ. පොළී ආදායමක් එමගින් ලැබිය හැකි අතර අවශ්‍ය වේලාවක ඉතිරි කළ මුදල් ආපසු ලබා ගැනීමේ පහසු මාර්ගයක් වශයෙන් ද එය ජනප්‍රිය වී තිබේ. රජයට හා පෞද්ගලික අංශයට අයිති මූල්‍ය ආයතන විශාල ගණනක් වර්තමානයේ ශ්‍රී ලංකාව තුළ ක්‍රියාත්මක වේ. පෞද්ගලික ආයතනවල විශ්වාසවන්තභාවය ගැන සොයා බැලීම අනිවාර්යයෙන් ම කළ යුත්තකි. එයට හේතුව වංචනික මූල්‍ය ආයතන රටේ විවිධ ප්‍රදේශවල ක්‍රියාත්මක වීම යි.

මුදල් තැන්පත් කළ හැකි ආයතන

1. වාණිජ බැංකු
2. ඉතිරි කිරීමේ බැංකු
3. සංවර්ධන බැංකු
4. සමුපකාර ග්‍රාමීය බැංකු
5. සමෘද්ධි බැංකු
6. සමුපකාර හා ණය දෙන සමිති (සණස)
7. මූල්‍ය සමාගම්

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ලියාපදිංචි මූල්‍ය ආයතනයක මුදල් ඉතිරි කිරීමට පෙළඹීම, අඩු අවදානමක් සහිත බුද්ධිමත් තීරණයකි.

නොමිලේ බෙදා හැරීම සඳහා ය.

සෞඛ්‍යමු අපි භාණ්ඩයක ද්‍රව්‍ය වියදම පමණක්

මෙම පරිච්ඡේදය අධ්‍යයනය කිරීමෙන් ඔබට,

- නිම කළ භාණ්ඩයේ අඩංගු ද්‍රව්‍ය හා ප්‍රමාණයන් විමසා බැලීමට
- ද්‍රව්‍ය වියදම් පදනම් කර ගනිමින් නිෂ්පාදන වියදම ගණනය කිරීමට
- නිෂ්පාදන වියදම ගණනය හා වාර්තාකරණයට පැතුරුම්පත් මෘදුකාංගය යොදා ගැනීමට
- නිෂ්පාදන වියදම අවම කිරීමේ ක්‍රමවේද යෝජනා කිරීමට

හැකියාවක් ලැබෙනු ඇත.

භාණ්ඩයක් නිපදවීමට විවිධ ද්‍රව්‍ය අවශ්‍ය වේ. යම් භාණ්ඩයක් නිපදවීමට වැය කරන වියදම්වලින් වැඩි ම ප්‍රමාණයක් දරනු ලබන්නේ එම ද්‍රව්‍ය සඳහා ය. ඔබේ පාසල් නිල ඇඳුම නිපදවීමට පාවිච්චි කර ඇති ද්‍රව්‍ය ලැයිස්තුවක් පහත දැක්වේ.

- * රෙදි
- * නූල්
- * බොත්තම්
- * සැන ගාංචු

ක්‍රියාකාරකම 4.6

පහත සඳහන් එක් එක් ද්‍රව්‍ය හෝ භාණ්ඩ නිපදවීමට යොදාගෙන ඇති ද්‍රව්‍ය මොනවා දැයි සොයා බලා ඒවා වෙන වෙන ම ලියන්න.

සිමෙන්ති ගල්

එළවළු රොටි

බෙරය

මේසය

භාණ්ඩයක් නිපදවීමට අවශ්‍ය විවිධ ද්‍රව්‍ය හඳුනාගත් අපි දැන් කිසියම් භාණ්ඩයක් නිපදවීමේ දී එහි අමුද්‍රව්‍ය සඳහා පමණක් වැය වන මුදල පිළිබඳ ව සොයා බැලීමට යොමු වෙමු.

උදාහරණ :-

ගෘහ කර්මාන්තයක් ලෙස ඉදල් නිපදවන පුද්ගලයකු ඉදල් 10ක් නිපදවීමට ඉදිරිපත් කළ වියදම් තොරතුරු පහත සඳහන් පරිදි දක්විය හැකි ය.

අවශ්‍ය ද්‍රව්‍ය	ප්‍රමාණය	මුදල රු. ශත
1. ඉරටු	මිටි 10	200 . 00
2. ලී මිට	මිටවල් 10	150 . 00
3. තහඩු	කැබලි 10	50 . 00
4. යකඩ ඇණ	ග්‍රෑම් 250	75 . 00
මුළු වියදම		475 . 00

$$\text{එක් ඉදලක ද්‍රව්‍ය වියදම} = \frac{\text{රු. 475}}{10} = \underline{\underline{\text{රු. 47.50}}}$$

$$\text{ඒකකයක ද්‍රව්‍ය වියදම} = \frac{\text{මුළු ද්‍රව්‍ය වියදම}}{\text{නිපදවූ ඒකක ගණන}}$$

ද්‍රව්‍ය සඳහා වූ වියදම, භාණ්ඩයක නිෂ්පාදන වියදම තීරණය කෙරෙන ප්‍රධාන ම සාධකයක් බව ඔබට දැන් පැහැදිලි වෙනවා ඇත. මේ ද්‍රව්‍ය අපතේ නොයවා, ක්‍රමානුකූල ව පාවිච්චි කළ හොත් වියදම අඩු කර ගත හැකි ය.

ද්‍රව්‍ය වියදම අඩු කර ගත හැකි ක්‍රම කිහිපයක් සලකා බලමු.

- * ද්‍රව්‍ය එක වර මිල දී ගෙන මිල වාසි ලබා ගැනීම
- * අපතේ නොයන පරිදි අවශ්‍ය ප්‍රමාණ කලින් තීරණය කළ මිලට ගැනීම
- * ආසන්න ම ස්ථානයකින් මිලට ගෙන ප්‍රවාහන වියදම් අඩු කර ගැනීම
- * ප්‍රමිතියෙන් තොර බාල ද්‍රව්‍ය මිලට නොගැනීම
- * තරගකාරී මිල ගණන් ආයතන කිහිපයකින් විමසා බලා මිල අඩු ම ආයතනවලින් මිලට ගැනීම

නොමිලේ බෙදා හැරීම සඳහා ය.

ක්‍රියාකාරකම 4.7

මේස 5ක් සෑදීමට අවශ්‍ය ද්‍රව්‍ය ලැයිස්තුවක් පහත දැක්වේ.

අඩි 2x2 ලී අඩි 50 යි	(අඩියක මිල රු. 20/=)
ලෑලි වර්ග අඩි 60 යි	(වර්ග අඩියක මිල රු. 115/=)
අඟල් 4 පළල රේගල් පටි 60 යි	(පටියක මිල රු. 50/=)
යකඩ ඇණ 500 ග්‍රෑ යි	(ශ්‍රේණි 500 ග්‍රෑ ක මිල රු.150/=)

- (i). මෙම තොරතුරු සැලකිල්ලට ගෙන එක් මේසයක් සඳහා වූ ද්‍රව්‍ය වියදම ගණනය කරන්න.
- (ii). මෙම මිල ගණන්, ලීවල වර්ගය අනුවත් මිලට ගන්නා කාලය අනුවත් වෙනස් වේ. වර්තමානයේ ඒවායේ වෙළඳපොළේ මිල ගණන් ඔබේ වැඩිහිටියන්ගෙන් අසා දැන ගන්න.

නිෂ්පාදන වියදම ගණනය හා වාර්තාකරණයට පැතුරුම්පත් මෘදුකාංගය (Spread Sheets) යොදා ගනිමු

ව්‍යාපාර කටයුතු සාර්ථක ව හා ක්‍රමවත් ව පවත්වාගෙන යාමේ දී ගිණුම් කටයුතු සටහන් කිරීම උදෙසා පරිගණක මෘදුකාංග බෙහෙවින් උපකාරී වේ. මේ සඳහා පහත සඳහන් පැතුරුම්පත් (Spread Sheets) මෘදුකාංග බහුල ව භාවිත කරනු ලැබේ.

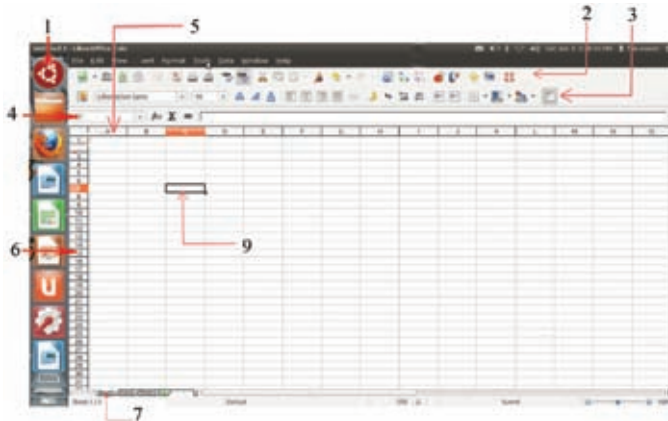
- 'Microsoft Office' හි Excel මෘදුකාංගය
- 'LibreOffice' හි Calc මෘදුකාංගය

පාසල් පරිගණක විද්‍යාගාරවල භාවිත වන ඉසුරු ලිනක්ස් (Isuru Linux) මෙහෙයුම් පද්ධතියේ (Operating System) ඇති 'LibreOffice Calc' පැතුරුම්පත් මෘදුකාංගය භාවිත කරන ආකාරය මෙහි විස්තර කර ඇත.

මෘදුකාංගයකට පිවිසීම සඳහා පරිගණක තිරයේ ඇති 'Dash Home' මත ක්ලික් කිරීමෙන් ලැබෙන සෙවුම් තීරුවේ 'Calc' නම යතුරු ලියනය කිරීමෙන් හෝ

නිරූපකය (icon) මත ක්ලික් කිරීමෙන් 'LibreOffice' මෘදුකාංගය විවෘත කර ගත හැකි ය. මෘදුකාංගය විවෘත කිරීමේ දී ඔබට පෙනෙන අතුරු මුහුණත (Interface) පහත සඳහන් පරිදි වේ.

- 1 Dash Home
- 2 Standard Tool Bar
- 3 Formatting Tool Bar
- 4 Name Box
- 5 Column
- 6 Row
- 7 Sheet Name
- 8 Work Sheet
- 9 Cell

ඔබ මීට ප්‍රථම ඉගෙන ගෙන ඇති වදන් සැකසුම් මෘදුකාංගය ආධාරයෙන් ලේඛනයක් පිළියෙල කිරීමේ දී ඔබ අධ්‍යයනය කළ

- * සම්මත මෙවලම් තීරුව - Standard Tool Bar
- * හැඩසවි මෙවලම් තීරුව - Formatting Tool Bar

යන මෙවලම් තීරුවල අවබෝධය සහිත ව පහත කරුණු අධ්‍යයනය කරමු.

කෝෂය (Cell)

- ඔබට පෙනෙන අතුරු මුහුණතෙහි (Interface) දක්නට ලැබෙන කුඩා කොටුවක් කෝෂයක් ලෙස හැඳින්වේ.

වැඩපත (Work Sheet)

- ඉහත සඳහන් කළ කෝෂ ගණනාවක් අඩංගු මුහුණත හෝ පිටුව වැඩපත නම් වේ.

තීරුව (Column)

- වැඩපතෙහි ඉහළ සිට පහළට දිව යන කෝෂ සමූහය A, B, C, D, ලෙස නම් කර ඇත. එම කොටස් තීරු නම් වේ.

පේළිය (Row)

- වැඩපතෙහි හරස් අතට පිහිටන කෝෂ සමූහය 1,2,3,4..... ලෙස පහළට අංකනය කර ඇත. මේවා පේළි නමින් හැඳින්වේ.

නොමිලේ බෙදා හැරීම සඳහා ය.

කෝෂ ලිපිනය (Cell Address) - පේළියක් සහ තීරුවක් හමු වන කෝෂය සඳහා එහි පිහිටීම දක්වන ලිපිනයක් ඇත. ඉහත රූපයෙන් පෙන්වා ඇති 9 කෝෂයේ ලිපිනය C7 වේ.

නාම කොටුව - (Name Box) - පේළි සහ තීරු සංඛ්‍යාව වැඩි නම් එම දත්ත ඇතුළු කළ කෝෂය (Cell) දර්ශනය නොවේ. Name Box මත ඉංග්‍රීසි අක්ෂරයන් අංකයන් යතුරු ලියනය (Type) කිරීමෙන් ක්ෂණික ව නියමිත කෝෂය (Cell) වෙත යා හැකි ය.

සූත්‍ර කොටුව - (Formula Box) - කෝෂයක් (Cell) මත මූසිකය (Mouse) ක්ලික් (Click) කළ විට එම කෝෂය තුළ සඳහන් වී ඇති දත්ත සියල්ල සූත්‍ර කොටුව තුළ දිස් වේ. කෝෂයකට දත්ත ඇතුළත් කිරීම සඳහා සූත්‍ර කොටුව භාවිත කිරීමට ද හැකි ය.

ද්‍රව්‍ය පදනම් කරගත් නිෂ්පාදිතවල වියදම ගණනය කිරීම සඳහා මෙම මෘදුකාංගය භාවිත කළ හැකි ය.

A, B, C, හා D තීරුවල ඇති කෝෂ මත අපට පහත අයුරින් දත්ත ඇතුළු කළ හැකි ය. ඒ සඳහා අදාළ කෝෂය මතට මූසිකය ගෙන ගොස් එය සක්‍රීය කර, සූත්‍ර කොටුව තුළ යතුරුලියනය (Type) කරන්න.

ක්‍රියාකාරකම 4.8

	A	B	C	D
1	අනුඅංකය	ද්‍රව්‍ය නාමය	ප්‍රමාණය	වටිනාකම
2	1	ගම්මිරිස්	50 kg	50000
3	2	ඉටිකවර	1kg	300
4	3	කඩදසි	1kg	20
5	4	ද්‍රව්‍ය පදනම් කරගත් වියදම		D5 = SUM(D2:D4)
6	5	නිපදවූ ඒකක ගණන	36	D6 = D5/C6

ද්‍රව්‍ය පදනම් කරගත් වියදම D5 කෝෂයෙහි සඳහන් විය යුතු යි. මේ සඳහා සූත්‍ර කොටුව තුළ පහත සඳහන් සූත්‍රය යතුරුලියනය කරන්න.

= SUM (D2:D4) → Enter

D2:D4 යනු අප එකතු කිරීමට යන අගයයන් ඇති කෝෂ අඩංගු සීමාව යි. එම සීමාව නිවැරදි ව ඇතුළු කළ යුතු යි.

ඒකක නිෂ්පාදන වියදම සෙවීම සඳහා වියදම ඒකක ගණනින් බෙදිය යුතු වේ. එනම්, D5:D6 වේ. බෙදීම සඳහා යතුරු පුවරුවේ ඇති "/" සලකුණ භාවිත කරන්න.

= D5/C6 → Enter

ඉහත සූත්‍රය මඟින් ඒකක නිෂ්පාදන වියදම ලබා ගත හැකි ය. සෑම විට ම සූත්‍රය, යතුරුලියනයේ දී සූත්‍රයට පෙර '=' ලකුණ යෙදිය යුතු ය.